

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 52. ANULU XIV.

Sabiiu, in 3/15 Iuliu 1866.

Telegrafulu ese 'de doue ori pe septe-
mana : joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a
foiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

CÂTRA POPÓRELE MELE !

Nenorocirea cea mare, carea a lovit armat'a Mea cea nordica pre lãnga tóta opusetiunea cea mai eroica, periclele, care cresc patriei dintr'acést'a, urgi'a resboiului, carea nimicindu se estinde preste iubitu Meu regatu Boemi'a, si carea amenintia si alte parti ale imperiului Meu, perderile cele dureroase si nesuplinivere pentru atatea mii de familii, au tulburatu adencu anim'a Mea, carea bate atátu de caldu pentru binele popórelor Mele.

Increderea in sa, ce o amu esprimitu in manifestulu Meu din 17 Iuniu, increderea in credinti'a vóstra cea neclatita, in devotamentulu si prompteti'a vóstra la sacrificie, increderea in curagiula armatei Mele, pre carele nu-lu putu frange nici chiaru nenorocirea, increderea in Dumnedieu si dreptulu Meu celu bunu si santu, nu s'a clatinatu in Mine nici intr'unu momentu.

Eu M'amu indreptatu cátra Imperatulu francesiloru pentru mijlocirea unui armistitiu in Itali'a. Nu numai ca amu aflu o intimpinare fórté preventóre, ci Imperatulu Napoleonu s'a oferitu din indemnulu seu propriu, si cu scopulu celu nobilu, de a impedeá o versare de sânge mai departe, a mijloci unu armistitiu si cu Prussi'a, si a introduce pretratári de pace.

Oferirea acést'a o amu primitu.

Eu suntu gat'a a incheiá o pace pre lãnga conditiuni onoravere, spre a pune stavila versárei de sânge si a pustiiriloru resbelului; in sa nici odata nu Me voiu invoí la o pace, prin care s'aru sgoduí conditiunile fundamentali ale pusetiunei de putere a imperiului Meu. La templarea acést'a suntu decisu a purtá resbelu pâna la cele din urma, si intr'acést'a consintiescu de siguru popórele Mele.

Tóte trupele dispunivere se voru contrage, si prin recrutarea orenduita, prin voluntarii cei numerosi, pre cari spiretulu celu patrioticu, ce se inflacara de nou, i chiama la arme, se voru supliní scaderile armatei.

Austri'a fu greu lovita de nenorocire; in sa ea nu e descuragiata, nu e doborita.

Popórele Mele !

Incredeti-ve Imperatului vostru !

Popórele Austriei nu s'au aretatu nici candu mai mari, decum in nenorocire.

Si Eu voiescu sa urmediu esemplului stramosiloru Mei, lucindu-ve inainte cu credintia neclatita in Dumnedieu, cu barbatia si cu staruintia.

Datu-s'a in resiedinti'a si capital'a imperiului Meu Vienn'a intr'a diecelea Iuliu, un'a mia optu sute siese-dieci si siese.

Franciscu Iosifu m. p.

Nr. 14,577. 1866.

Publicatiune.

Innalt'a Cancelaria regia aulico transilvana cu decretulu seu din 8 Iuniu 1866 nr. 2568 a datu Gimnasiului superioare romanescu greco-resariteuu din Brasiovu dreptulu de publicitate, adeca dreptulu de a puté tiné esamene de maturitate, si a dá testimonie valide de statu — acést'a se face de obsee cunoscutu. —

Din siedinti'a Governului regescu transilvanu tinuta la Clusiu in 22 Iuniu 1866.

Nr. 75—1866.

Anunciu.

Conformu conclusului adusu in siedinti'a a II a adunárei gen. a Asociatiunei transilvane romane tinuta la Abrudu 1865 p. XXXI., adunarea gen. a Asociatiunei pentru anulu curente 1865/6 se va tiné la Belgradu in 15/27 Augustu a. c.

Ceea ce prin acést'a in sensulu § 23 din statutele Asoc. se aduce la cunoscinti'a publica.

Dela Presidiulu Asoc. tranne pentru literatur'a romana si cultur'a poporului románu.

Sabiiu in 15 Iuliu 1866. *)

Petru Manu, m. p.

Pres. int.

I. V. Rusu, m. p.

Secr. II.

Eveneminte politice.

Sabiiu in 2 Iuliu.

Din Pest'a aflámu ca Majestatea Sea Imperatés'a in 9 Iuliu

*) Celelalte jurnale române inca suntu rugate a primí in colónele sele acést'a provocare.

au sositu aici. Scopulu acestei calatorii este de a visitá pre rãnitii ce se afla in spitalele de aici. Primirea au fostu de totu cu caldura si entusiastica. Dupá „Magyar Világ“ Vineri erá sa se întórca Majestatea Sea la Vienn'a. Servitorii Cortiei remanu in Bud'a, unu semnu despre reintórcerea Majestátiei Sele.

Astadi cetimu o telegrama in Hr. Ztg. ca Maj. Sea Imperatés'a a plecatu cu printii imp. dela Vien'a spre Bud'a-Pest'a. Se díce in depesia ca Maj. Sea Imperatés'a lacramá, iara Majestatea Sea Imperatulu erá fórté miscatu in momentulu despartírei. Imperatulu a plecatu la óste.

Afara de manifestulu imp celu publicámu in fruntea foiei, mai cetimu in diuarie unulu indreptatu cátra popórele cele credincioase ale Ungariei. In acést'a se esprima credinti'a cea tare, ca fii cei eroi ai Ungariei, condusi de innascut'a loru alipire, voru alergá de buna voia sub stindartele Majestátei Sele intru ajutoriulu alor se si spre scutirea patriei amenintiate nemijlocitu prin evenemintele resbelice.

Zkft asigura ca aru fi primitu mai multe impartasíri din Ungari'a, a cároru cuprinsu indreptatiescu la temerea, ca in unele cercuri anumite s'aru aflá fórté mare inclinãre de a avea in inaintea ochiloru n u m a i séu celu putinu cu de ose bire partea domnitóre in Ungari'a. La acestea adauge acést'a fóiã :

Noi aducemu la cunoscinti'a ministeriului acést'a temere din motivele cele mai patriotice, dara ilu si conjurámu totudeodata, cá sa reguleze politic'a Ungariei astufeliu, încátu slavii si románii Ungariei sa aiba causa dea sperá in implinirea dorintielor loru celoru dreptu.

Pâna in momentulu candu scriemu aceste siruri scirile despre cris'a ministeriala inca nu se demintu de totu. Noi amu fostu comu-

dupa unu telegramu scirea despre repastirea min. Belcredi și Larisch, și despre intrarea lui Beust la externe. In diuarele vieneze cetim și alte diferite liste. Asiá Carolu Auersperg min. primariu, dupa aceea se pomenesce de Kayserfeld, Giskra, Deák, Sennyei și alte capacități ale reichsratului.

Din Berlinu se spune ca ministrulu de resbelu (din Prussi'a) Roon a ordinatu mobilarea militieloru de tiéra de rendulu alu doilea (Zweiten Aufgebot) in numeru cam de vre-o 200,000, carii sa se impreune câtu mai curendu cu ceealta armata. Pre lângă acést'a se scotu inca 120,000 recruti, și adeca de acei'a, a căroru tempu de servitiu dupa lege aru avé a se incepe le 1868 și 1869.

Alegerile dietali din Prussi'a sa fia favorabili pentru regimu. Corpurile leginitóre le va deschide in estu anu regele in persóna. Totu din Berlin se telegraféza la Parisu, ca cabinetulu berlinesu aru fi aplecatu a nu modificá esentialminte federatiunea germana; mai departe vrea sa sustina pre cei mai multi principii, dara persista pre lângă scóterea Austriei din federatiune.

A. A. Ztg. spune dupa un'a cor. din Parisu, ca Napoleonu, cedendu Veneti'a Italiei va trebui sa capete dela césta din arma vreo compensatiune.— Din partea Prussiei inca aru fi sa astepte Napoleonu óresi care regulare de frontaria. Se dice adeca ca Prussi'a va trage in cerculu domnirii sele afara de ducatele dela Elbe (fára partea curátu daneza) Hanover și Hessa electorala. Sassoni'a remane regelui Ioann, pentruca imperatulu Napoleonu au promis a i o redá. Pentru crescerea ce aru resultá din anexările de mai susu Franci'a s'aru restringe cu o regulare de frontarie pâna la Zweibrücken și Saarbrücken și pâna la Saarlouis.

Din Berlinu mai aflámu ca imperatulu francesiloru și tiarulu rusescu și alti monarhi au gratulatu regelui prussianu pentru invingerea dela Königgrätz (Tiarulu rusescu au gratulatu și Imperatului Austriei dupa invingerea dela Custoza.)—

Despre armistitiu nu avemu inca sciri positive, cá sa scimu in ce stadiu se afla. Multe diuare vieneze nu credu într'ensulu și dicu ca manifestulu imp. din urma arata, ca resbelulu va sa se continue.

Din Parisu se tel. (in 10 Iuliu) la „Debatte“ ca reprezentantele Franciei din Berlinu au capatatu însărcinare a se duce numai decátu in cortelulu generale alu prussianiloru și a mijloci la regele pacea. — Le temps dela 8 Iuliu spune ca pórt'a a recunoscutu pre Principele de Hohenzollern.

— Totu de acolo aflámu ca principele Napoleonu la unu banchetu s'a exprimat in unu toastu de totu ostilu contra Austriei, numindu-o cea din urma pestera a feudalismului și catolicismului, și dice ca din aceste cause trebuie doborâta și sfermata. Franci'a are misiunea de a resturna catolicismulu in Rom'a și Prussi'a in Vienn'a. Noi trebuie sa fimu aliatii Prussiei și Italiei și pâna nu voru trece 2 luni armatele nóstre voru luá parte la lupta.

Din Romani'a aflámu dupa „Romanulu“ dela 28 Iuniu ca: „In siedinti'a de eri (27 Iun), d. Presiedinte alu consiliului a declarat ca este însărcinatu de Mari'a Sea Domnulu Româniloru, ca, prin deferinti'a câtra tiér'a ce l'au alesu, ce a pusu pe capulu seu corón'a lui Mircea și Stefanu, Mari'a Sea Carolu I. este otârîtu a botezá pe copiii sei in religiunea domnitóre a tierei, in religiunea ortodoxa resaríténa. Mari'a Sea roga dar pre domnii Deputati a si inscrie acést'a obligatiune a sea in constitutiunea tierei.

Declaratiunea acést'a au fostu primita de adunare cu mare aplausu. S'a propusu a se numi o comisiune ad-hoc care sa mérga a multiamí Domnitoriulu de acést'a nóua proba de respectulu, de deferinti'a sea câtra patiunea româna. D. Presiedinte alu adunârei a disu ca cea mai buna multiamire ce se póte adresá Mariei Sele este de ai dá câtu mai curendu constitutiunea terminata.“

Din câmpulu resbelului.

La média nópte. Diuaristic'a vieneza descrie pre largu dupa coresp. private intrarea prussianiloru in Prag'a. Dupa acele, unu vice colonelu prussianu Ranisch chiama pre primariulu acestei cetáti la Chvala cale de 3 óre de Prag'a spre a se întielege despre intrarea și ocuparea mentiunatei capitale a Boemiei. Dupa o consultare a consiliului municipale se si indrepta o deputatiune cu cardinalulu archiep. Schwarzenberg și primariulu cetátei in frunte, cu stéguri albe la trasuri, in numitulu satu, unde se dice ca deputatiunea fu bine primita și audi conditiunile puse de vicecolonelulu prussianu. Spuse adeca deputatiunei, ca trupele de ocupatiune voru fi 8000 pentru care are municipalitatea, respective comun'a de a ingrigi pentru incortelare și costu. Fia care soldatu are sa capete dejunu 1 lotu cafea, 1 franséla (jimla); la amédi supu cu 1/2 pundu de carne de vita și o portiune de leguma; sér'a cina și unu pacharu de bere. Asemenea are municipiulu sa ingrigesca de costulu trupeloru trecende in numeru de 58,000. Comandantulu asigura ca averea privata, a comunei și a instituteloru private va fi santa și neatinsa. Cetatienii gardisti remanu in posesiunea armeloru lor și voru continuá servitiile lor cá si pâna

ací; asemenea și politi'a. Gardistii voru cede case de dóue garde pentru prussiani.

Comerciulu sa se continue neconturbatu. Press'a remane libera, numai de cele ce privesce deadreptulu pre prussiani sa se ferésca. —

Luni nóptea la 1 óra au sositu o estafeta din Znaim in Stokerau cu insciintiarea ca in Znaim au intratu in acea di dupa amédi 3600 de prussiani. Comisiunea de montura au si pachetatú tóte provisiunile ce le avea acolo s'a straportatu in asigurantiu cu drumulu de feru. —

Dupa sciri sigure se spune ca armat'a de norda sta gat'a la Olmütz. O parte a inaintatu spre capitala cá sa o scutéscu.

Majestatea Sea c. r. apost. au denumitu pre Inalt. S. imp. Archiducele Albrecht de comandantu alu tuturor trupeloru de operatiune și de siefu alu statului generalu pre vice-maresialulu bar. Iohn.

Armat'a de sudu se dice ca vine in mersuri fortiate la Vienn'a. O parte a trupeloru de reserve a si sositu la Vienn'a in dílele trecute.

Despre perderile dela Königgrätz si acum suntu inca scirile diverse. Vin'a se arunca cu deosebire asupr'a trupeloru federatiunei, cari nu au grábitu cu concursulu ce se astépta dela ele, dar si asupr'a relei ingrigiri a conducatoriloru cari au dusu trupele flamande si fara munitione in focu; ba pe unele le-au postatu de asiá de s'au atacatu intre ele in sesi.

Sciri serióse suntu si acele care ne spunu ca prussiani, dupa ce au ocupatu tóta Silesi'a austriaca au intratu in Moravi'a si pe laturea resaríténa dela Olmütz si se fia inaintatu pâna la Prerau.

Din Germani'a, aflámu ca bavaresii au fostu batuti la Geys'a (cerculu Eisenach). O depesia dela 10 Iuliu spune despre o lupta inca neterminata la Kissingen in Bavari'a. Orasiulu acest'a se dice ca suferé de impuscaturile inimice.

La média di. Din partea acést'a nu scimu acum ce sa tinemu de adeveratu, pentruca precum amu vediutu mai susu se dice ca trupele italice (austriace) vinu la Vienn'a; o depesia dela 10 Iuliu in sa spune ca: inimiculu au trecutú riulu Po pe mai multe locuri cu puteri insemnate si mai târdiu se dice totu acolo, ca fortaretiile cuadrilaterali (Festungs viereck) au garnisóne de ajunsu si suntu provédute cu tóte mijlócele de lipsa pentru aperature.

Impartásimu dupa o coresp. orig. unele date despre lupt'a dela Custoza:

Din taber'a Corpului alu 7-lea de lângă Sona, in 30/18 Iuniu 1866.

Domnule Redactoru!

Situatiunea in care ne aflámu noi astadi pe astu terenu resumperatu cu pretiosulu sânge alu bravei nóstre armate, nu me ingadue a trece cu vederea faptele cele glorióse a juniloru nostri ardeleni, carii au culesu in 24/6 lauri de invingere— aruncandu pe inimiculu peste granitia.— A însărá tóte dupa cum decurse in a lorú deschilinita insusire mi este peste putintia, nefiindu dedatu a serie pe genunchi sub arsi't'a ce ne consuma si la umba provisoré,— pentru aceea mi iau refugiulu numai la restrense reflexiuni despre cele intemperate, si unde amu pututu strabate si eu cu privirea preste destens'a linia de lupta dela Peschier'a sub colini dela Soma Campagna si Custoza pâna la Marmirolo, va sa dica, ocupandu mai tóte paelele si positiunile de aperature între Mantu'a si Peschier'a spre Verón'a.— Armat'a nóstra concentrata la Rovigo, Polesela, Revere etc. pâna la Borgoforte pe tiermuri Padului (Po) observandu obrasnici'a neamicului— alergá tóta spre cele 4 unghiuri fortificate, la care se încordase contrarij nostri, de a le luá cu asaltu,— apoi taindu-ne comunicatiunea dinapoi armat'a lui Cialdini, si de drept'a nóstra Garibaldi decátu Tirolu, sa fimu siliti a capitulá. Dara Ddiu la aste teribile întreprinderi au ascultatú mai multu rugaciunile popóreloru austriace.— In dimini't'a din 22/6 se puse tóta armat'a in miscare, si fatia cu ferbinti't'a de 32 grade in umbra, in dimini't'a din 24/6 la 8 óre dedura brav'a nóstra armata ca 60—70 mii feciori, frontu cu contrariulu ei inimicu numerosu, care (dupa cum mi spuse unu Capitanu Sardinu la loculú seu in piati'a de ambulantiu) urcara cei activi fara de reserve — la o suta dóue dieci de mii —. Se dice ca gen. Cialdini comandá in corpurile sele aprópe la dóue sute mii pe candu Garibaldi abiá pe jumetate. Suntú in sa atâtea contradiceri câtu nu póte sci omulu care e adeverulu, fiindca noi nici i-amu numeratu nici puteamu cifrá positamente numerulu contrariiloru nostri, ci numai dupa spuselu strainiloru.

Lupt'a inspáimantatóre, mai cu séma la arip'a stânga a nóstra dela Dosso buono si Villafranc'a spre Valegio crescú pe totu minutulu câtu cam pe la amédia-di mai ca nu se putea sci dupa atât'a sacrificiu fi-va armat'a nóstra ori a contrariului nostru cea triumfanda, căci chie'i'a Veronei (Collinii Custozii) erá inca in mânilé inimicului ce se retrase pe crestetele strategici si cu unu focu de o statornica hotárire (a invinge ori a murí lângă mormintele confratiloru lorú din 48) — se tinura eroiceste si cu o tária necredibila. — Ai nostri slabira, — vr'o câte-va brigade se re-

traseră, și opulă capătă o fată tristă, — contrarii nostri se credeau învingători. Bravele noastre trupe înse acoperindu-se, așteptau numai sucursul necesariu. Brigada noastră care se află la rezerva capătă ordine de a înainta și cu densă și alte colone în număr cam la 14 mii, își strinse toate puterile laolaltă și formă o masă de colone totu castre după castre în cea mai tactică mișcare, în frunte Escel. Sea comandantele corpului alu 7-lea Locotenente baronu de Maroicic, după densul brigaderulu nostru Contele Veselsheim (fostulu Capitănu în propriulu castru până la anul — 56) după acești doi bravulu nostru Colonelu Antonu Dormus în frunte a tustrele bataliilor lor ardeleni române, — după acestea alte magiare și germane. Mai marele colone și mai tacteci decât acestea nici pe câmpulu de exercițiu nu amu putulu vedea în restempulu servitiului meu de 16 ani în cōce.

Aceste colone de rezerva se aruncară cu o repeziune ne mai veduță asupră colinilor încărcate de contrarii că unu stălpu imbracatu de miliarde albine ce a roitu, dar fū aruncate cu o pierdere însemnată. Acum încungiurara colini lasandu partea cea mai pedisă junilor nostri ardeleni, cari o și ocupară după unele asalte, unindu-se Castrulu nostru „Strelitz“ — cu celu alu lui Baumgarten 76-lea de linia și după 9 asalte desperate, se retrase întrăga armată contraria peste Mincio, lasandu în mâinile armatei noastre o multime de prizonieri, tunuri și alte magazine; în estu chipu s'a finitu bataia din 24/6 prin corpulu alu 7-lea care a și culesu Lăuri neperitori și unu renume istoricu în analele armatei italiene. — Deschilintu este de însemnatu că în acestu laudatu corp numărămu 4 castre regimente române, două din Ardalu (Meklenburg Strelitz și Baden) iară două din Banatu-Ungaria, Allemanu și Ludowicu Victoru, — cestu din urma nu e curatu rom. ci amestecat cu rușeni și slovaci. — Insa între cele buciurnate prin ordinele de di fū alu nostru Strelitz nr. 31 și Baumgarten nr. 76 care au încheiatu pentru asta di cu atâtă triumfu resboiulu persecutandu pe contrariulu celu numerosu în cea mai selvatică fuga.

Findcă în estu maretiu Castru ardelenescu completatu din toate 3 surorile națiunii numărămu 3 părți români și a 4-a parte magiari și sasi, aflu de neapărată cuviință a aduce la cunoștință publiculu nostru cetitoriu, aceste fapte strălucite prin care castrulu nostru și de asta dată că la cele mari și neuitate batalii dela Collin, Aspern, Hollabrunn, Temesvar, Calca habia lângă Montebelo, Magenta și Solferino și acum la Custozza s'a distinctionatu prin bravuri voinicesci pre care lumea de acum le știe, și Comandanții decorati cu ordinulu „Mariei Theresiei“ le marturisesc cu mână pre pieptu, cumcă numai singuru acestui bravu Regimentu românescu au a multiamă decoratiunea M. T. — Proprietariulu nostru Colloz și Lainingen — a muritu, dar GM. Stancovicu și G. M. Dormus traescu până astăzi falindu-se în fată lumea cu ordinulu agonisitu în fruntea fratilor nostri ardeleni.

Ertatimi Domnule Redactoru, că nici tempulu nici stările împregiuru nu me iartă a schiță mai chiaru după cum se cere cele mai susu atinse, — cu alta ocaziune mai pacinică nu voi mai pregetă *) a aduce înainte totu ce e vrednicu de laude, și a vesti maretiile fapte ale acestui Castru din însuși istoria lui propria, (ce peste scurtu fiindu pace va eși la lumina de supt pressă c. r. din Vienn'a). — Sciti domnulu meu! că în câmpu supt umbra de vitie acusi treserindu și adunendu-mi catrafusele și înainte ori... la dreptă — stângă, camu cu greutate e a siede neturburatu și a scrie ce-va mai bine tiesutu.

Pozzologo 1 Iuliu 1866.

Domnule Redactoru! Sunt convinsu că nu voi fi eu celu d'antău, care ve comunica cuvintele Altetiei Sele comandantulu armatei italiene Archiduc. Albrecht, — mi iau libertate a vi le tramite estrase din ordinea dilei în firea lor: Majestatea Sea telegrafă încă noptea: **Tie și trupelor mele brave cea mai caldă multamită.**

În fine eata în estrasu și cuventulu rostitu de către Pr. on. Capelanu de ôste Sab'a Popovicu înainte de luptă dela Custozza.

Fratiloru ostasi! Majestatea Sea preînduratu și meritulu nostru Imperatu și Domnu, ve chîama pre voi la arme ageri în contră turburătorilor de pace, și fiindu voi dedati a audi cu fală de numele biruintii, salutați dreptu acea dorință și voință Monarchulu nostru cu chiotu de bucurie.

Voi va veti luptă de acum pentru santă dreptate, pentru bună orednică și dreaptă legiuire, pentru mărirea și cinstea Austriei cum și bună sporire în prosperitatea ocărnuirei și prin urmare și pentru fală armelor noastre.

Adunati-ve dreptu aceea în jurulu maritelor voștre stéguri! și preste scurtu veti pasi în contră dusimanilor ce v'au cunoscutu la Montebelo, Magenta și i veti respinge și de astadata că la Solferino.

Cea mai mangăitoare privire a bunulu nostru monarchu este îndreptată spre voi, înainte voștră strălucesc virtutile stramosilor și gloriă renumelui neperitori, deasupră voștră rugăciunile popoarelor, cu voi e caragiulu și credință neclintită care în atâtea

renduri o a-ti doveditu că sunteți demni de numele celu portati cu voi va fi Dumnedieu și duchurile bravilor comandanti cari ve va povătuși și va strigă: Dumnedieu! duchurilor și a totu trupulu carele a calcatu mărtea și pre diavolulu au sfarmatu, va dă voue putere a umili și voi pe contrariulu vostru și ai strigă: umiliti-ve popore și ve plecati! că cu noi este Dumnedieu; de frică voștră nu ne vomu teme nici turbură, căci cu noi este Ddieu, și ori ce sfatu veti sfatuși, raspi-lu va Domnulu, căci cu noi este Ddieu; și deca Ddieu e cu noi, cine pōte fi în contră lui Ddieu?

La arme și nainte Camaradiloru! Cu chiotu de bucurie strigandu: **Sa trăiescă Imperatul!**

Proiectulu de lege

în cauză limbilor și naționalităților țierei.

PARTEA I.

Dispusetiuni generali.

§ 1. Poporele ce constituiesc țiera neintielegandu aci Ardalu și Croatia sunt: magiarii, românii, slovaci, serbii, nemții și rușii.

§ 2. Locuitorii magiari constituiesc națiunea magiara; românii, națiunea română; slovaci, națiunea slovaca; serbii, națiunea serbesă; nemții, națiunea nemțiasă și rușii, națiunea rusă; — și toate aceste națiuni se recunosc și se dechiară de totu atâtea națiuni ale țierei precum ele că totu atât factori ai dreptulu publicu și părți constitutive ale patriei — pe baza libertății, dreptății și frăției, se dechiară egal indreptățiți, atât în respectu politicu, câtu și în respectulu limbilor.

§ 3. Fia-care națiune în sine formă totalitatea nedespartibilă și unitatea nedisolubilă a țierei.

§ 4. Fia-care națiune regnicolă pentru asigurarea, promovarea, controlarea, priveghierea, reprezentarea și pertractarea intereselor și trebilor naționali, va avă o corporațiune, seu adunare specială națională sub nume de „Universitate națională“ dreptu reprezentantă a națiunii însăși.

Organizarea internă a acestei reprezentanții, va stăviri o fia care națiune pentru sine.

Astufeliu de reprezentanță națională se considera de corporațiune legale a națiunii pe care o reprezintă. De asemenea

§ 5. Fia-care națiune va avă unu capu naționalu; care că atare va fi membrulu consiliulu de corōnă. Acestu capu naționalu lu denumesc Maiestatea Sea. Nu altmîntea

§ 6. Fia-care națiune la guvern și la toate dicasteriele mai înalte ale țierei va avă senat s'au secțiuni propriu naționali, cari singure voru fi competenți a pertractă și decide obiectele ce atingu o națiune în specie; obiectele ce atingu totă țiera și aici în asta colectivitate încă se manifestă unitatea și comuniunea patriei.

§ 7. Pe candu fia-care națiune și afla espressionea sea specială în Universitate și capulu național ele și mai afla acestă espressionă și în comitatele, districtele, cercurile, orasiile, și comunele satesci locuite de ele; espressionea colectivă a tuturor națiunilor se manifestă în dietă comuna a țierei; la Guvern și la toate dicasteriele mai înalte ale patriei în obiecte ce atingu totă țiera și aici în asta colectivitate încă se manifestă unitatea și comuniunea patriei.

§ 8. Portulu și colorile naționali sunt egal indreptățiți, pentru fia-care națiune regnicolă.

§ 9. Fia-care națiune are dreptulu de asemenea scutire, apărare și îngrijire din partea tuturor potestăților publice și de asemenea ajutoriu din mijloacele țierei.

§ 10. Fia-care națiune este în dreptu de a și redică din propriile sepe poteri ori ce institute de cultură și învățămînt; iară institutele publice ce esista acum și sunt redicate pe spesele publice ale statulu precum și cele ce s'au înființat de aci înainte cu astfelu de spese — se dechiară de institute ale țierei și respective ale celorlalte siese națiuni regnicolare.

§ 11. Acastă lege se dechiară de lege fundamentală a țierei și nu se va pută stremuță decât cu $\frac{2}{3}$ a reprezentanților celorlalte siese naționalități.

PARTEA II.

Dispusetiuni speciale.

§ 12. Usulu mai neîmpedecatu și mai liberu alu limbii presupune o nouă arondare a comitatelor și districtelor țierei încatu să pōte după naționalități precum de alta parte face necesară, ceea ce se și ordină aplicarea indivizilor din toate națiunile la guvernulu și dicasteriele mai înalte, atâtu politice câtu și judecătorești ale țierei.

§ 13. În comune, comitate, districte, orasie cu seu fără magistratu propriu, limbă oficiasă în toate afacerile administrative și judecătorești, e limbă majorității locuitorilor. Limbă minorității lor e facultativă.

§ 14. Comunele încatu aceste aru fi de naționalitate, s'au de o majoritate din cele siese naționalități, în comunicațiunile sepe oficiose cu comitatulu s'au districtulu se folosesc de limbă propriă oficiose (15) și aceste răspund și si tramitu ordinațiunile numai în limbă oficiasă a comunei.

§ 15. Comunele, cari nu se tinu de nici un'a din cele siese naționalități în comunicațiunile sepe oficiose, cu comitatulu s'au districtulu și pot alege un'a ori care din cele siese limbe.

§ 16. Dacă în comune, comitate, districte seu orasie cu magistratu propriu până la arondarea nouă s'au și după acestă, nici un'a dintre cele siese naționalități n'aru face majoritate absolută — atunci în acele corporațiuni limbă oficiasă se pōte alege liberu; în care casu însă potu servi și două limbi de limbă oficiose.

§ 17. Comitatele, districtele și orasiile cu magistratu propriu de o limbă oficiasă cu guvernulu și cu alte dicasterii mai înalte, fia politice s'au judecătorești ale țierei în comunicațiunile sepe oficiose se servesc de limbă propriă oficiasă (§ 15) și aceste răspund și si tramitu ordinațiunile asemenea numai în acastă limbă oficiasă a comitatelor, districtelor, s'au oraselor cu magistratu propriu.

§ 18. Comunele, Comitatele, districtele, orasiile cu s'au fără magistratu propriu de o limbă oficiasă cu comunele, comitatele, districtele, orasiile cu s'au fără magistratu propriu de alta limbă oficiasă, corespund între sine pre lângă originalulu limbii proprii oficiose și în expedițiune magiara.

§ 19. Conformu cu acestea dispusetiuni în comune, comitate, di-

*) ne ve-ti oblega.

stricte, orasie cu s'au fără magistratu propriu la calificatiunea pentru deregatorii; se recere si cunoscinti'a limbei majorității de acolo.

§. 20. In adunările comunale, s'au de comitatu, districtu ori orasiu cu s'au fără magistratu propriu limb'a oficiosa e limb'a majorității locuitorilor.

In acesta limba se redugu protocoalele se facu si se publica decisiunile. In decisiuni, consultări, facerea de propuneri s'au motiuni se pôte folosi minoritatea si de limb'a sea propria.

§ 21. Reprezentantiele municipieloru au a se alege dupa proportiunea numerica a natiunilor regnicolari locuitoare acolo.

§ 22. La dieta in darea de petitiuni s'au ori ce scrieri facerea de motiuni, amendamente s'au propuneri precum si in pertractări s'au discutiuni — se pôte folosi ori care din limbile natiunilor regnicolari.

Diariulu se pörta in limbile precumu curgu discutiunile, iara protocolulu se duce numai in limb'a magiara, decisiunile in sa si legile se publica in töte limbile de asemenea autentice.

In casu de controversiune in testu — va decide testulu magiaru.

§ 23. La gubernu si la dicasteriele supreme ale tieriei, in senatele colective se pôte folosi ori care din limbile natiunilor tieriei, conclusele in sa se facu numai in limb'a magiara; dar incätu aceste concluse aru fi de a se comunicä cu comitatele, districtele, s'au orasiile cu magistratu propriu, se va observä prescriptele §-lui 18

§ 24. Petitiunile, apelatiunile, recursele s'au ori ce alte esibite ce la dieta, la gubernu, s'au alte dicasterii mai inalte ale tieriei se dau in öre care-va din limbile natiunilor tieriei, au a se referi, resolvü, emite si publica, numai in aceea limba in care sunt acele date.

§ 25. Prin aceste dispusetiuni nu e restrensu dreptulu politicu si civilu alu individiloru cari nu se tñu de vre-un'a din celea siese natiuni ale tieriei.

§ 26. Acesta lege intra in activitate numai decätu, si töte legile s'au dispusetiunile contrarie acestei legi se dechiara de nula si sterse.

PARTEA III.

Dispusetiuni transitorie.

§ 27. Töti deregatorii cari sunt aplicati in vre-o comuna, comitatu, districtu s'au orasiu cu ori fără magistratu propriu si n'aru sci limb'a majorității adeca limb'a cea oficiosa de acolo — sunt detori de a o inveniä celu multu intr'unu anu de dñe altumintrea acolo nu voru mai putea purtä deregatoria.

§ 28. Pána la formarea si constituirea universitätiloru natiunali (§ 4.) deputatii de o natiunalitate dimpreuna cu membrii casei de susu de aceea-si natiunalitate sunt totu odata si mandatarii natiunei din alu cărei sinu sunt; si ca atari au dreptulu:

a) de a se constitui in corpu natiunaliu prin alegerea de presiedinte si notari.

b) de a si face unu regulamentu propriu de trebi

c) de a face unu statutu provisoriu pentru real'a formare si constituire a universității proprii natiunali (§ 4.)

d) de a alege din sinulu seu unu comitetu care sa functionedie si dupa expirarea mandatulu lor si care comitetu apoi dupa facerea a nöue alegeri de deputati depunü oficiulu in mán'a acestor'a — si asiä mai departe până la faptic'a realizare a universității natiunali; mai departe ei au dreptulu

e) de a priveghia atätu deadreptulu, câtu si prin comitetulu acumu numitu asupr'a observärei si esecutärei legi presente.

f) de a intrevini la Majestate la dieta si la regimu prin reprezentatiuni, petitiuni, gravame si interpelatiuni in totu ce atingu interesele natiunali. Cu unu cuventu

g) de a reprezentä natiunea in tiara in totu ce este de interesu natiunaliu fia acest'a politicu ori de cultu si invetiamentu ori bisericescu.

§ 29. Aceste dispusetiuni inca intra in activitate numai decätu.

Pest'a 8 Maiu 1866.

Comissiunea de trei: Popoviciu, V. Babesiu, Ios. Hodosiu.

Diet'a Ungariei despre afacerile comune.

Parerea subcomitetului comissiunei de siésedieci si siepte.

(Continuare).

30 Cu privire la acea parte a afaceriloru comune, ce nu se tine apriatu de suer'a guvernärei, nu tinemu cu scopu nici senatu imperialu completu, nici ver-unu parlamentu centralu seu comunu, fia ori si cum numitu, si dintre aceste nici unulu nu voimu sa primimu; ei dorimu, cá: de öre-ce si in pré inaltulu cuventu de tronulu alu Maj. Sele, sanctiunea pragmatica e punctu comunu de manecare — de o parte töte tierile corönei unguresci la olalta, de alta parte eara celelalte tieri si tñuturi ale Maj. Sele la olalta sa se priveasca cá döue pãrti deosebite si deplinu egalü indreptatite. Prin urmare, paritatea deplina intre aceste döue o considerämu de conditione ce nu se pôte delaturä in privinti'a manipulärei afaceriloru comune.

31. Pe bazea acestui principiu de paritate aléga diet'a Ungariei pentru tiära-si din sinulu ei o delegatiune de unu numeru hotaritu de membri si anume din amendöue casele tieriei. Aléga de asemenea si celelalte tieri si tñuturi ale Maj. Sele in modru constitutiunaliu pentru ele o delegatiune de totu atati membri.

32. Aceste delegatiuni sunt de alesu numai pentru unu anu, adeca pentru o sessiune a dietei, si trecandu anulu, adeca cu inceputulu sessiunei nöue, activitatea delegatiuniloru incéta cu totulü. Membrii lorü potü fi realesi.

33. Fia-care delegatiune desclinitu, din senulu ei si liberu si alege presiedinte, notariu si, incätu necesitatea va pöfti si altu personalu oficiale, pre toti membrii lui; ea insasi prefige ordinea afaceriloru.

34. Delegatiunile le va conchiamä purure Maj. Sea pe unu terminu anumitu, si adeca schimbandu, intr'unu anu la Pest'a, intr'altu anu la Vienn'a, seu déca adunarea celoru lalte tieri ale Maj.

Sele seu Maj. Sea insusi va pöfti, la alta capitala a tieriloru a-celor'a.

35. Fia-care delegatiune tine siedintia separatü, in acele se otaresce prin votarea dupa capete si prin majoritatea absoluta de voturi a membriloru, si ce a hotaritu majoritatea, se privesce de hotarirea adunärei intregi. Pentru rectificări proprie, se pôte induce in protocolu votulu separatü, dara nu slabesce poterea hotaririi.

36. Amendöue delegatiunile in siedintie impreunate nu se potü consfatu, ei fia-care comunica celelalte in scrisu parerile si hotaririle sale, si in casu de pãreri diferite, prin scrisori se voru incercä a-si lamuri ideile. Scrisorile le scrie fia-care in limb'a propria, alaturandu acolo si traducerea autentica.

37. Decum-va prin aceste scrisori nu aru succede a unü pãrerile acestorü döue delegatiuni: atunci ambele delegatiuni voru tine siedintia impreunata, dara numai spre votare. — In siediet'a impreunata voru presiedé presiedintii ambelorü delegatiuni, dar suer'a lorü de activitate va fi numai a grigi de actulu votärei si a enunciä majoritatea. Spre aducerea hotaririi se pöftesce majoritatea absoluta a tuturor membriloru din amendöue delegatiunile. Protocolulu se va portä in limb'a fia-cärei'a de cátra notarii ambelorü pãrti si se va autenticä in comunu.

38. Déca schimbarea alorü trei scrisori remane fără succesu: fia-care parte are dreptu sa provöce pre cealalta cá cestiunea sa se decida prin votisare comuna, ceea parte provocata nu pôte refusä; si atunci presiedintii ambelorü pãrti in contielegere prefigu loculu siedintii pentru votisare, dñu'a si öra ei, invitandu fia-care presiedinte membrii din delegatiunea s'a.

39. De suer'a aptivitateri acestorü delegatiuni se potü tine numai acele obiecte, ce in legea despre afacerile comune, suntü indrumate apriatu la aceste delegatiuni. Delegatiunile, in dispusetiunile lorü, nu se potü estinde mai departe de acestea, eara in afacerile rezervate dietei unguresci si regimulu ungurescu nu se potü amestecä.

40. Delegatiunea emisa spre tractarea de afacerile comune dorimu sa o privimu de o atare corporatiune, care fiindu liberu alésa de dieta, in afacerile si dupa norm'a prescisa si defipta de lege, representa diet'a fatia cu celelalte tieri ale M. Sele, intocm'a precum si noi senguraticii dñutari alesi liberu dupa cercuri reprezentämu tier'a si interesele ei la diet'a unguresca. Chiaru pentru aceea nu aflämu cu scopu cá delegatiunea prin instructiuni preventöre sa fia legata, pentruca cu atari instructiuni convenirea ambelorü pãrti nu aru avé resultatulu doritu, si adese-ori s'aru intemplä ca, déca delegatiunile ambelorü pãrti aru avé instructiuni apriate dar diferite, aru fi cu nepotintia a ajunge la resultatü pe calea contielegerii, si acest'a chiaru candu obiectele ce compunü afacerile comune suntü de natura incätü delaturareaséu amanarea deciderei lorü aru fi a impedecä machin'a statului.

41. In privinti'a modulu procedurii cugetämu ca aru fi cu scopu a hotari, cumca obiectulu ce in puterea legii se tine de delegatiunile acestea, ministeriulu comunu sa-lu propuna deosebitu fia-cärei delegatiuni. Fia-care delegatiunea va avé dreptu a indreptä intrebări cátra ministeriulu comunu, seu dupa sfer'a lorü, cátra unu membru alu acestui'a si sa pöta cere dela ei desluciri, chiaru pentru aceea ministeriulu comunu, va avé dreptu, eara candu va fi provocatu la aceea, va fi si deobligatu, sa se infatisieze si la un'a si la alta comisiune, sa respunda, sa astérna scrisorile cerute si sa dee desluciri. (Va urmä).

Nr. 12—1

Concursu.

La scöl'a popnlare, rom. ort. din Brasiovulu vechiu, district. Brasiovului, se cere unu invetiatoriu cu salariu anuale de 120 fl. v. a. cuartiru si doi stängenii de lemne.

Pentru acestu postu vacantu sa deschide concursu până la 16 Augustu a. c. st. v.

Dreptu aceea ori care doresce a concurä pentru postulu susu numitu, are a tramite la Scaunulu protopopescu I. alu Brasiovului pe lãnga petitiune timbrata cu 50 cr. v. a.

1. Atestatu, ca a absolvatu cu portare buna si cu sporü de cl. I. celu putñu gimn. micu si cursulu pedagogicu din Sabiuu.

2. Atestatu de botezu, si in fine

3. Atestatu de purtare politica; si acestea până la susu prefiptulu terminu, spre a se puté asterne Escelentiei Sele Inaltu Pré Sântitului nostru Archiepiscopu si Metropolitu, Andreiu Baronu de Siagu'n'a, pentru parintésca intarire.

Brasiovu 26 Iuniu 1866.

Georgiu Persienariu, Parochu.

Georgiu Vladareanu, curatoru.

Burs'a de Vienn'a.

Din 1/13 Iuliu 1866.

Metalicele 5%	54 10	Actiile de creditu	135 90
Imprumutulu nat. 5%	59 85	Argintulu	127
Actiile de banca	670	Galbinulu	6 26